

บทความออนไลน์

“ไม่มีที่ว่างให้กับความกลัว” ชวนรู้จักวาทะเพื่อความ ความฝัน และเสรีภาพจาก Toni Morrison

เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ที่ผ่านมาเป็นครบรอบวันเกิดของโทนี่ มอร์ริสัน (Toni Morrison) นักเขียนและปัญญาชนหญิงอเมริกันผิวดำที่โลกรัก ทั้งเดือนกุมภาพันธ์ยังเป็นเดือน Black History Month เดือนที่ว่าด้วยความสำคัญและความเท่าเทียมของคนผิวดำ ซึ่งแน่นอนว่าถ้าเราพูดถึงหนึ่งในผู้หญิงที่เขียนประวัติศาสตร์อเมริกันของผู้หญิงผิวดำ ย่อมต้องผายมือไปที่คุณแม่ที่โลกนี้รักยิ่งไม่ว่าคุณจะเป็นคนชนชาติใดก็ตาม

โทนี่ มอร์ริสัน เป็นนักคิดและนักเขียนระดับตำนาน เธอเป็นเหมือนอีกหนึ่งผู้นำทางภูมิปัญญาของยุคสมัย งานเขียนของเธอคือการพินิจพิเคราะห์ชีวิต และส่งเสียงของผู้ถูกกดขี่ด้วยวิธีที่ซับซ้อนและแยบยล Beloved เป็นหนึ่งในผลงานที่วางวรรณกรรมร่วมสมัยยอมรับ และมีการกล่าวกระหึ่มว่าเสียงและประวัติศาสตร์ของคนผิวดำนั้นถูกรบรจู้ไว้ผ่านการเล่าแบบวรรณกรรม และเสียงเล่าจากพื้นที่บ้าน เป็นการทั้งส่งเสียงและตอบโต้กับประวัติศาสตร์กระแสหลัก

ผลงานและความคิดของเธอมักจะเกี่ยวข้องกับการกดขี่และการโต้กลับ รวมไปถึงการแสวงหาความหมายของชีวิต และความซับซ้อนยกย่อนของภาษา ความคิดของโทนี่ทั้งที่บรรจุไว้ในวรรณกรรมหรือในปาฐกถาในที่ต่างๆ ทั้งการบรรยายในโอกาสการรับรางวัลโนเบล ไปจนถึงสุนทรพจน์ในการจบการศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำ คำพูดที่หนักแน่นของมอร์ริสัน หลายครั้งเป็นสิ่งที่ทำให้เราได้หวนกลับมาทบทวนทบทวนหมายและการใช้ชีวิตได้เป็นอย่างดี

“Love is or it ain't. Thin love ain't love at all,”, Beloved

จะรักหรือไม่ อย่างไรก็ตามรักอันบางเบา นั้น ไม่ถือเป็นความรักโดยสิ้นเชิง

ความรักครึ่งๆ กลางๆ นับไปเป็นความรักใหม่- *Beloved* นับเป็นงานเขียนที่สำคัญที่สุดเล่มหนึ่งของโทนี่ มอริสัน กระทั่งเป็นงานสำคัญองงานเขียนของคนผิวดำในกระแสวรรณกรรมร่วมสมัย นักวรรณคดีนิยามว่า *Beloved* คือ การบันทึกประวัติศาสตร์คนผิวดำที่เต็มไปด้วยการกดขี่ ความรุนแรง และเรื่องเล่าเหนือธรรมชาติ การเล่าเรื่องที่ยกย่องงานเขียนประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของคนผิวดำ เขาแค่ประโยคเปิดของ *Beloved* ที่โควตพระคัมภีร์ว่า ‘I will call them my people, which were not my people; and her beloved, which was not beloved.’

“We mistook violence for passion, indolence for leisure, and thought recklessness was freedom.”, *The Bluest Eye*

เราหลงมองความรุนแรงเป็นความปรารถนา ความเกียจคร้านเป็นการใช้เวลาว่าง และหลงคิดว่าความไม่คิดหน้าคิดหลังเป็นเสรีภาพ

ในความมืดงมกลับความสว่าง โทนี มอร์ริสันเป็นหนึ่งในนักเขียนที่จริงจังกับภาษา และเป็นคนที่ใช้ถ้อยคำเพื่อรื้อถอนความคิดและความเชื่อบางอย่าง โทนี มอร์ริสันเป็นนักเขียนที่จริงจังกับงานเขียน และการเป็นนักเขียนคืออาชีพที่เธอทำเป็นลำดับที่ 3 หลังจากทำอาชีพอื่นๆ มาแล้วทั้งการสอน หลังจากจบปริญญาโทจากคอร์เนลเธอก็ทำงานด้านบรรณารักษะมา 18 ปี *The Bluest Eye* นวนิยายเล่มแรกของเธอขึ้นตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1970 เมื่อเธออายุได้ 39 ปี

“but my lonely is mine. Now your lonely is somebody else’s. Made by somebody else and handed to you. Ain’t that something? A secondhand lonely.” ,Sula

ความเดียวดายในตัวฉันเป็นของฉัน แต่ตอนนี้ความเดียวดายของเธอนั้นเป็นของใครบางคน ที่สร้างและส่งมอบให้เธอ เป็นเช่นนั้นหรือเปล่า? เจ้าความเหงามีมือสอง

เราเหงาด้วยตัวเอง หรือถูกทำให้รู้สึกเดียวดาย- Sula เป็นนวนิยายเล่มที่ 2 ต่อจาก The Bluest Eye เขียนขึ้นในปี ค.ศ.1972 ตัวเรื่องเล่าถึงหนทางของผู้หญิงผิวดำสองคนที่ต่างเลือกเส้นทางของตนเอง และในที่สุดเส้นทางที่แตกต่างกันนั้นนำพวกเธอกลับมาเผชิญหน้าซึ่งกันและกันและนำไปสู่การประนีประนอมเข้าหากัน แต่สิ่งสำคัญที่สุดนวนิยายเรื่องนี้เล่าถึงความจำเป็นและราคาของการเป็นผู้หญิงผิวดำในอเมริกา

"If you wanna fly, you got to give up the shit that weighs you down,", Song of Solomon
ถ้าเธอจะโบยบิน เธอต้องทิ้งสิ่งเฮงซวยที่ถ่วงเธอเอาไว้

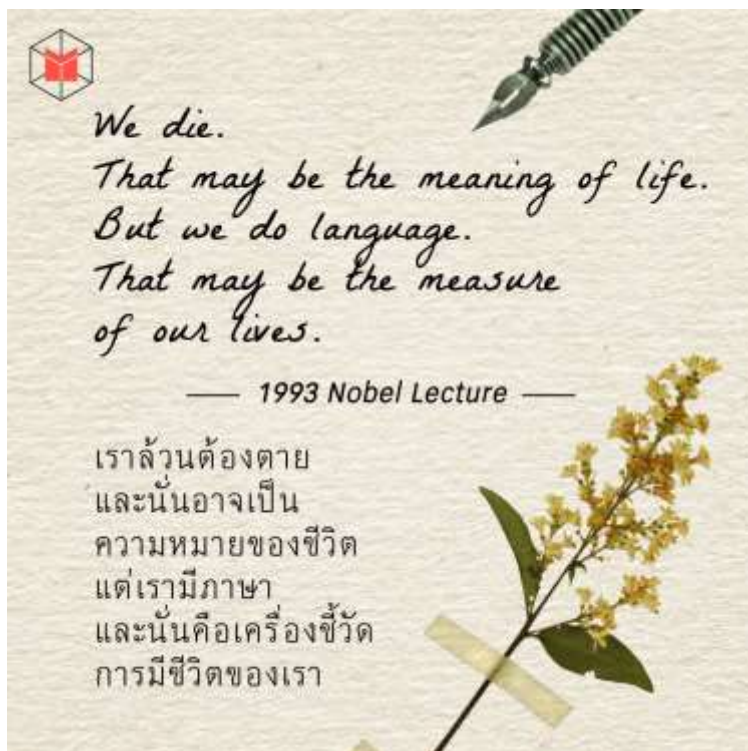

ตัวตนของเรา หลายครั้งคือการทิ้งบางสิ่งออกไป- คาแรคเตอร์หนึ่งของโทนี่ มอร์ริสัน และไอคอนหญิงผิวดำอัน หมายถึงการเป็นคนดำก็ว่ายากแล้ว และการเป็นผู้หญิงอีก แต่ตัวตนที่เรามักจะเห็นจากผู้หญิงผิวดำนั้นคือความ แข็งแรง การยืนหยัดอย่างมั่นคง ความเชื่อมั่นในตัวเอง และการก้าวไปข้างหน้า *Song of Solomon* เป็นนวนิยาย ที่พอจะนิยามได้ว่าเป็นแนว coming of age คือพูดถึงการเติบโต และการก่อร่างสร้างตัวตนที่บางครั้งการเติบโต นั้นคือการกลับไปสำรวจอดีต ตลอดจนการไล่ตามหาความฝันและการรักษาความหวังเอาไว้

“We die. That may be the meaning of life. But we do language. That may be the measure of our lives,”, 1993 Nobel Lecture

เราล้วนต้องตาย และนั่นอาจเป็นความหมายของชีวิต แต่เรามีภาษา และนั่นคือเครื่องชี้วัดการมีชีวิตของเรา

ถ้าเราต่างไม่ตาย ชีวิตจะยังมีความหมายหรือไม่ ตายหรืออยู่อาจไม่สำคัญเท่าการกะประมาณชีวิตของเรา – ‘กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีหญิงชราตาบอด แต่ชาญฉลาดยิ่ง’ สิ่งนี้ โทนี่ มอร์ริสันทำการเล่านิทานขึ้นเรื่องหนึ่ง ในการรับรางวัลทางปัญญาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของโลก ก่อนที่เธอจะเล่านิทานในการบรรยายสำคัญในโอกาสรับรางวัล โนเบลนั้น เธอได้ย้ำกับทุกคนว่า ‘นวนิยายไม่เคยเป็นของสนุกสำหรับฉัน มันคืองานที่ฉันทำในฐานะผู้ใหญ่ และฉัน เชื่อว่าบันเทิงคดีคือช่องทางอันสำคัญในการรักษา ย่อย และยึดถือในการเล่าเรื่องของเรา’

“If you find a book you really want to read but it hasn’t been written yet, then you must write it.”, Speech at the Ohio Arts Council in 1981

ถ้าคุณมองหาหนังสือที่คุณอยากอ่าน แต่ยังไม่มีใครเขียนหนังสือเล่มนั้น คุณจงเขียนมันขึ้นมาด้วยตัวเอง

ADVERTISEMENT

การเขียนคือการขิ้นกว่าของการอ่าน และคือการอ่านอย่างเชิงซ้า คือข้อความที่มาก่อนก่อนที่มอริสันจะกล่าวกับเหล่าศิลปินว่า ในที่สุดในงานศิลปะใดใดทั้งการเขียนและงานแขนงอื่น งานสร้างสรรค์เหล่านี้คือความยากลำบาก และหลายครั้งคือภาระหน้าที่ที่เราต้องสร้างบางสิ่งที่เราคิดว่าควรมี ที่เราอยากมีมันขึ้นมา ความพิเศษหนึ่งของโทนี่มอริสันคือความชำนาญด้านการใช้ภาษา กระทั่งการให้สัมภาษณ์หรือการกล่าวสุนทรพจน์ใดใด น้ำเสียงและ

ถ้อยคำของเธอนั้นเต็มไปด้วยการคิดสรรค์และมีความเป็นวรรณกรรมที่งดงาม เธอเลือกใช้คำที่นุ่มนวล คำกล่าวด้วยเสียงต่ำๆ ที่พาเรากลับไปสำรวจความฝันและความเป็นไปอีกครั้ง

"If you can't imagine it, you can't have it.", Lecture at Portland in 1992

ถ้าเธอจินตนาการถึงสิ่งใดไม่ได้ เธอย่อมไม่สามารถมีมันได้

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

ในบางพื้นที่ บางบุคคล ข้อจำกัดไม่ได้จำกัดแค่กายภาพ แต่จำกัดถึงความฝันและจินตนาการ- จากข้อสังเกตว่างานของมอร์ริสันคืองานที่เจอความเป็นการเมืองเสมอ แน่นองงานของผู้หญิง ในห้วงสมัยของการกดขี่และการเหยียดเชื้อชาติ กระทั่งสงคราม เลคเซอร์ที่ Portland State University ที่ Oregon ถือเป็นอีกหนึ่งการบรรยายสาธารณะที่ชี้ให้เห็นว่าเธอคือผู้ที่ศึกษา เข้าใจและมองเห็นความอยุติธรรมในสังคม และตั้งใจใช้ภาษา สำนวน และเรื่องเล่าในการปลดแอกและให้เสียงของผู้หญิงผิวดำด้วยวิธีการ และพลังอันแปลกประหลาดของเธอ

“There is no time for despair, no place for self-pity, no need for silence, no room for fear. We speak, we write, we do language. That is how civilizations heal.”, No Place for Self-Pity, No Room for Fear

เราไม่มีเวลาสำหรับความสิ้นหวัง ไม่มีพื้นที่ให้การดูแลตนเอง ไม่มีเวลาจำเป็นสำหรับความเจ็บ และไม่มีที่ว่างให้กับความกลัว เราพูด เราเขียน เราใช้ภาษา และนี่คือหนทางที่อารยธรรมของเราจะได้รับการเยียวยา

ในห้วงวิกฤติ เรามีแต่ต้องยืนหยัดและขีดหน้าเท่านั้น- ข้อเขียนของ No Place for Self-Pity, No Room for Fear เป็นข้อเขียนใน *The Nation* เผยแพร่ในปี ค.ศ.2015 ในระยะหลังโลกเราเผชิญกับสภาวะวิกฤติ โดยเฉพาะการแบ่งแยกทำร้าย ปัญหาผู้อพยพ การเหยียดสีผิวที่ไม่รู้จักจบสิ้น มอริริสันในฐานะผู้ที่ต่อสู้และให้เสียงของผู้ถูกกดขี่มานับสิบปี เธอเองก็ยังคงรักษาหน้าที่ของการเป็นผู้ชี้แนะทางปัญญา ที่หลายครั้งคือที่อ้างรักษา

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

ความหวังและความเข้มแข็งของมวลชนไว้ งานเขียน งานศิลปะ กระทั่งเสียงเล็กๆ ของทุกคน ไม่ว่าท้องฟ้าจะมี
ดับแค่ไหน อารยธรรมอันรุ่งเรืองพังทลายลงเพียงใด ในที่สุดการเยียวยารักษาย่อมปรากฏขึ้นได้ในท้ายที่สุด

“the function of freedom is to free somebody else.”, Commencement Address to Barnard
College in 1979

หน้าที่ของเสรีภาพ คือการปลดปล่อยอิสรภาพให้ผู้อื่น

ความหมายของเสรีภาพที่เรามี มีเพื่ออะไร- ดูเหมือนว่าสำหรับโทนี่ มอร์ริสันแล้ว สิ่งที่เราพยายามทำมาโดยตลอดคือการปลดแอกของผู้คน ในฐานะนักเขียน หรือกระทั่งอาจรวมถึงในฐานะของการเป็นพลเมือง การมีเสรีภาพนั้นดูจะเป็นภาระ เป็นหน้าที่บางประการที่ไม่ใช่สิ่งที่มีเพียงเพื่อรักษาอิสรภาพของเราเองเท่านั้น แต่คือการปลดปล่อยผู้อื่นให้มีเสรีภาพดุจเดียวกัน

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

อ้างอิงข้อมูลจาก

nobelprize.org

enotes.com

mackenzian.com

newspapers.com

thenation.com

bostonglobe.com

twitter.com

oprahmag.com

ที่มา <https://thematter.co/entertainment/toni-morrison-quote/136710>

